

Poppenkastpandemonium

(het tweeduizendnegen Koninginnedagbloedbad)

Het was blijkbaar een heel feestelijke aanslag, aan het eind van de ochtend van de dertigste april 2009. ‘Iedereen déinde achteruit’ zegt de RTL-verslaggeefster in een krampachtige poging het sensatiegehalte van het zojuist afgenomen interview-ter-plaatse tóch nog wat op te krikken. De voorzitter van de Stichting Oranjefeesten Apeldoorn liet zich namelijk niet verleiden tot uitspraken die betrekking hadden op doodsangst en paniek bij de leden van de koninklijke familie, ondanks de vraagstelling van de verslaggeefster waarin de woorden ‘doodsangst’ en ‘paniek’ al met klemtoon voorkwamen. En nee, de koningin had ook niets tegen hem gezegd, hoe graag de verslaggeefster dat ook wilde horen. ‘Zag u ook de reactie van de leden van het koninklijk huis?’ hijgde zij. ‘Ik zag allereerst de slachtoffers’ antwoordde de grijze man stoïcijns en liet vervolgens een veelbetekenende stilte vallen. Simon Boon speelde het mediaspelletje niet mee.

Even daarvoor had de verslaggeefster van de NOS ons al verteld dat de koningin inmiddels haar medeleven met de slachtoffers had betoond. Betoond... In het vuur van de strijd om alle tv-zenders te vullen als er ergens een ramp van nationaal belang heeft plaatsgevonden, is het kennelijk erg moeilijk de Nederlandse taal correct toe te blijven passen. Het is het babbelvirus. De vloek van de op prietpraat gebaseerde stiltevulling. Wilde speculaties! Vat samen en herhaal, en nogmaals! Ooggetuigenverslagen! Iedereen expert!

Een ooggetuige wordt voor de camera geïnterviewd en beschrijft het gruwelijke tafereel dat ze net van dichtbij heeft gezien. Op de achtergrond is een man zichtbaar met een mobiele telefoon aan zijn oor en een kind op zijn nek. Tot drie keer toe zwaait hij met een brede grijns in de camera. Groetjes thuis en leuk voor later. ‘Kijk schat, ik ben in beeld. Doe-hoei. Zie je me?’ Terwijl we toch kunnen aannemen dat de onbenul het misselijkmakende incident nog geen tien minuten geleden eveneens met eigen ogen zag gebeuren. Ben je gek, hij is op tv – dán tel je mee. Het kind op zijn nek zal het daar boven wel helemaal goed hebben kunnen zien. Heeft wellicht troost nodig. Nee, later op verjaardagsfeestjes kunnen zeggen: ‘Zagen jullie mij toen in Apeldoorn op televisie?’, dat is immers van veel groter belang.

Ik was van plan om deze ochtend in de bakkende zon die opnieuw ons vakantiehuistuintje in hartje Domburg overspoelde de laatste 20 bladzijden te lezen van *Het Vuurevangelie*, Michel Fabers originele en behoorlijk scherpe aanklacht tegen wat er op dit moment mis is in de wereld. En in de mensen van de wereld.

Op deze, onze voorlaatste vakantiedag hadden we luiig buiten ontbeten. Aangenaam, in het warme licht van een voorzichtig aanzwellend zonnetje. Daarna had ik, na dagen zeuren bij de eigenaar, eindelijk het T-shirt met opdruk kunnen ophalen bij Markt Zes, het grand café om de hoek: Rock Café – I Work Here. Om ’n uur of half elf. Gewoon, allemaal ontspannen en nietsvermoedend. Het dooie akkertje. En waarom ook niet? Niets wees die dag op ellende. We hadden eerder op de ochtend al even de tv aangezet om te kijken naar de ontvangst van de koningin en haar gezin in Apeldoorn. Vakantieverstrooiing. De burgemeester, enkele prinses die aan touwen sportief een parkvijver overstaken, overal rood wit blauw en oranje en Maxima op een waterfiets. De gebruikelijke poppenkast die weldra als bij toverslag zou uitmonden in een onvermoed bloedbad.

Ik stond me net te scheren in de badkamer toen ik de mevrouw van de klassieke radiozender hoorde zeggen dat er iets ergs was gebeurd bij de Koninginnedagviering in Apeldoorn, iets dat ongetwijfeld van invloed zou zijn op het verloop van de rest van deze feestdag. Was het de stem van Maartje van Weegen? Ja, ik geloof dat het Maartje van Weegen was.

Televisie weer aan. Beelden van een auto die zich met hoge snelheid in de gedenknaald bij Paleis Het Loo boorde, rakelings langs de bus waarin zich de voltallige koninklijke familie bevond. En, nog erger: de chauffeur had zich met zijn auto een moordende weg gebaad dwars door de menigte toeschouwers langs de kant. Her en der lagen mensen op het wegdek, al dan niet afgedekt. Bloed. Rood. Wit weggetrokken gezichten en het blauw van zwaailichten. Gillende mensen en sirenes. ‘Zeker 16 gewonden.’ Dat er echter ook mensen om het leven waren gekomen, kon je wel nagaan.

De berichtgeving duurde de hele dag en de meeste commentaren, interviews en filmpjes kwamen bij herhaling langs. Ik zei het al: de zendtijd dient te worden gevuld, en wel van minstens zeven zenders.

En naast al de speculaties die elke presentator, ijlings opgetrommelde terreur-, beveiligings- dan wel koningshuisexpert en geïnterviewde betrokkene of ooggetuige spontaan en zonder uitzondering gretig opdiste, hadden wij tweetjes in ons vakantiehuisje ook zo onze eigen vragen.

Waarom moest bij elk commentaar steeds het merk van de moordende auto worden genoemd (een Suzuki Swift)? En de kleur (een zwarte Suzuki Swift) en de staat waarin de wagen verkeerde (een oude zwarte Suzuki Swift)? Telkens weer. Het detail droeg geenszins bij aan de berichtgeving en de Nederlandse Suzuki-dealers zullen er ook niet echt blij mee geweest zijn. (In de week na de aanslag zou blijken dat eigenaren van een oud model Suzuki Swift nogal eens nare opmerkingen naar hun hoofd geslingerd kregen, vooral als hun auto ook nog zwart was. Het spijt mij, maar wij leven werkelijk in een land vol idioten.)

Waarom sprongen de breed geschouderde beveiligingsmensen na de klap niet meteen en met z'n allen bovenop de leden van de koninklijke familie? Of zelfs al bij het zien van de aansnellende ram-Suzuki (shit, nou doe ik het zelf ook)? Voor hetzelfde geld was de actie een heel slimme afleidingsmanoeuvre geweest en moest de echte klap nog komen.

Waar was Geert Wilders, om (nog voordat werd bekendgemaakt dat de dader een blanke man was) met wapperende manen voor het oog van de batterij volgzzaam verzamelde camera's gesticulerend te gillen dat het waarschijnlijk wel weer een allochtoon of asielzoeker zou zijn, of toch op zijn minst een, zoals gewoonlijk, moordlustige moslim?

En bovenal: hoe kan het dat een verslaggever die mensen, op hun vrije dag nietsvermoedend ergens in Nederland zittend op een terrasje, met een berispelend toontje in zijn stem kwijlend de vraag stelt: ‘U blijft ondanks het drama in Apeldoorn gewoon uw pilsje drinken?’ niet op staande voet wordt ontslagen?

En ieder in de loop van de avond inhakend praatprogramma deed er nog wat schepjes bovenop. Moest er wel schepjes bovenop doen. De kijker diende immers niet zappend af te haken, verzadigd te raken of in te dutten. Dus: nog een tikje bloediger foto's dan de concurrent, nóg sappiger roddels, grotere hoeveelheden gasten (vaak zinloos maar nu eenmaal bekender – ook de grote filosoof Gordon, volgens mij de enige mens ter wereld die seksueel opgewonden raakt van zijn eigen stemgeluid, sprak live vanuit Amsterdam), burens, oud-klasgenoten en winkeliers die de vermeende dader kenden van drie straten verderop of wel eens in de winkel hadden gehad en vooral: steeds wildere speculaties. De kijker wil immers almaar meer. En harder. Gedetailleerder. Driewerf bah. Sensatie verkoopt.

Toen 's avonds laat de panieknichten van *RTL Boulevard*, Neerlands zelfbenoemde showbizzgeweten Albert “Kokhalsje” Verlinde voorop, óók nog eens begonnen te speculeren

over wat er allemaal wel niet had gekund en gemoeten en stel je toch eens voor nóg erger had kunnen gebeuren en door wie en waar en hoe allemachtig schromelijk verzuimd en foei toch dat ze dat hadden nagelaten te doen – ja jeetje wat een schande toch of niet, was voor mij echt de maat vol. Albert Ver-fucking-Linde die ons gaat vertellen wat er naar Zijn Mening mis was met de beveiliging die ochtend in Apeldoorn – dat is toch alsof Louis van Gaal uitgebreid gaat zitten uitleggen wat er qua design, materiaalkeuze en kleurbalans niet deugde aan de strikken op Beatrix' hoed?

Toen we de volgende ochtend uit bed kwamen, zette ik toch weer even de tv aan. Onder het mom van “op de hoogte blijven”. De aanslagpleger was die nacht overleden, bezweken aan zijn verwondingen. Bitter voor de nabestaanden (het aantal doden zou uiteindelijk oplopen tot zeven) van de slachtoffers. En voor ons. Want nog altijd dezelfde vraagtekens dus, en alleen maar weer meer speculaties. De nieuwsrubriek toonde nog maar een keer in slow motion het filmpje van de auto die zich in het monument boorde. En nieuwe opnamen vanuit andere hoeken, gefilmd door toeschouwers met hun videocamera's en mobiele telefoons. Foto's van de lijken op straat.

Maar naast mij liet de hond mij weten dat ie gewoon weer uit moest. De zon scheen weer en de zee lokte ons bijna onfatsoenlijk. Ik kreeg trek in een broodje ei. Gelukkig, we hadden nog een hele dag vakantie.

© Theo Bennes 2009